

**Střední škola
polytechnická,
Brno, Jílová 36g**

Školní vzdělávací program

Domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování při Střední škole polytechnické,
Brno, Jílová 36g

s platností od 1. září 2012

Zpracovala: Mgr. Lenka Pokorná, vedoucí vychovatelka, s kolektivem pedagogických pracovníků domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování

Projednala Pedagogická rada Střední školy polytechnické Brno dne 28. srpna 2012, schválila Školská rada dne 28. srpna 2012 pod čj. SŠP 451/2012/VMV s platností od 1. září 2012.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Obsah ŠVP	strana
1. Úvod	3
2. Identifikační údaje	4
3. Materiální a personální podmínky zabezpečení vzdělávání	5
3.1 Působnost, organizace, základní podmínky	6
3.2 Prostorové a materiálně technické podmínky	6
3.3 Hygienické podmínky, bezpečnost a ochrana zdraví žáků	7
3.4 Prostorové, materiálně technické a hygienické podmínky pro práci zaměstnanců	7
3.5 Charakteristika žáků	8
3.6 Charakteristika pedagogického sboru	8
3.7 Spolupráce s rodiči žáků, školami a jinými subjekty	9
4. Charakteristika vzdělávacího programu	10
4.1 Zaměření a podmínky vzdělávání a výchovy na domově mládeže a úseku výchovy mimo vyučování	10
4.2 Klíčové kompetence a strategie vzdělávání a výchovy	11
5. Výchovný program domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování	14
5.1 Charakteristika a účel výchovného programu	14
5.2 Druhy a zaměření výchovných programů	14
5.3 Formy a metody výchovně-vzdělávací strategie	15
6. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	17
7. Hodnocení žáků	17
8. Spolupráce se sociálními partnery při realizaci ŠVP	18
9. Přílohy	18
10. Použitá literatura	19

Dodatky ke ŠVP:

	Datum	Dodatek	Platnost dodatku od:
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

1	ÚVOD
---	------

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) je dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon), § 3 až 5, povinný dokument, který byl vytvořen za společné účasti pedagogických pracovníků domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování.

Je určen:

- vedení školy,
- vedení domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování,
- vychovatelům domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování,
- nepedagogickým pracovníkům domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování,
- žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol (dále jen žákům),
- ostatním pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům školy,
- školské radě,
- rodičům,
- veřejnosti,
- vnějším evaluačním orgánům (ČŠI, Jihomoravskému kraji).

V § 7, odstavci 4 školského zákona je uvedeno, že školské zařízení uskutečňuje vzdělávání podle ŠVP, uvedeného v § 5, odstavci 2 školského zákona.

Součástí ŠVP domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování je platný Školní řád Střední školy polytechnické, Brno, Jílová 36g (dále jen školy), včetně Vnitřního řádu Domova mládeže.

2 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy: Střední škola polytechnická, Brno, Jílová 36g, 639 00 Brno
Název: Školní vzdělávací program domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování

Platnost ŠVP: od 1. 9. 2012

Jméno ředitele: Ing. Andrzej Bartoś

Kontakty pro komunikaci se školou:

Tel.: 00420 543 424 511

Fax.: 00420 543 424 555

Email: sou@jilova.cz

WWW: www.jilova.cz

Budova školy: Jílová 36g školní ústředna tel.: 543 424 511

Ředitel: Bartoś Andrzej, Ing.
bartos@jilova.cz, reditel@jilova.cz

Sekretariát: Trlidová Svatava
trlidova@jilova.cz, sekretariat@jilova.cz

ZŘ pro teoretickou výuku: Pavlík Zdeněk, Ing.
pavlik@jilova.cz

ZŘ pro teoretickou výuku: Fialová Dagmar, RNDr.
fialova@jilova.cz

ZŘ pro teoretickou výuku: Pokorný František, Ing.
pokorny@jilova.cz

ZŘ pro praktické vyučování: Veselý Petr, Ing.
vesely@jilova.cz

ZŘ pro prov.-ekonom.úsek, statutární zástupce: Machalová Zuzana, JUDr.
machalova@jilova.cz

Vedoucí vychovatel: Pokorná Lenka, Mgr.
pokorna@jilova.cz

Rekvalifikace, vzdělávání dospělých: Kubičiková Ellen, Mgr.
kubicikova@jilova.cz

Individuální výcvik žáků: Losová Iva
losova@jilova.cz

Personální úsek: Nečasová Ludmila
necasova@jilova.cz

3 CHARAKTERISTIKA DOMOVA MLÁDEŽE

Střední škola polytechnická Brno, Jílová 36g (dále jen škola) vykonává rovněž činnost domova mládeže, a to v areálu školy. Škola je příspěvkovou organizací Jihomoravského kraje.

Domov mládeže poskytuje školské služby ubytování pro žáky vlastní školy i ostatních středních škol a studenty vyšších odborných škol v Brně.

Součástí ubytování je výchova a vzdělávání, které vedou k plnohodnotnému využívání volného času podporou volnočasových aktivit a zájmového vzdělávání. Konkrétní obsah výchovně vzdělávací činnosti v domově mládeže je uveden v ročním plánu úseku výchovy mimo vyučování včetně domova mládeže na příslušný školní rok.

Ubytování:

Kapacita domova mládeže: 92

Žáci jsou ubytováni ve třílůžkových pokojích na celkem 3 podlažích. Sociální zařízení je společné na každém patře.

Stravování:

Celodenní školní stravování je zajištěno ve školní jídelně.

Žákům jsou k dispozici rovněž školní kantýna a nápojové a občerstvovací automaty ve vestibulu školy.

Organizace domova mládeže: (§ 3 vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění pozdějších předpisů)

Domov mládeže organizuje zejména **přípravu na vyučování** a nabízí žákům **volnočasové aktivity**. Základní jednotkou výchovně vzdělávací činnosti v domově mládeže je výchovná skupina. Každou skupinu vede jeden vychovatel.

Výsledný maximální počet výchovných skupin v domově mládeže jsou 3 výchovné skupiny, se kterými pracuje 2,5 vychovatelů a 1 vedoucí vychovatel. V polyfunkční učebně pracuje s ubytovanými i neubytovanými žáky ještě 1,0 vychovatel. Dále na domově mládeže pracuje 1 pomocný vychovatel, který zajišťuje noční služby.

Provoz domova mládeže je zajištěn od neděle (od 18,00 hodin) do pátku (do 15,30 hodin).

Pedagogická dokumentace:

- osobní spis žáka (studenta)
- žádost o ubytování v DM
- přihláška do domova mládeže
- přihláška ke stravování
- deník výchovné skupiny
- deník zájmového útvaru
- denní záznam
- ŠVP domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování
- roční plán úseku výchovy mimo vyučování
- měsíční plán úseku výchovy mimo vyučování
- týdenní plán výchovné skupiny
- ostatní písemná dokumentace

3.1 PŮSOBNOST, ORGANIZACE A ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Střední škola polytechnická Brno, Jílová 36g (dále jen škola) vykonává rovněž činnost domova mládeže, a to v areálu školy. Škola je příspěvkovou organizací Jihomoravského kraje.

Ve své činnosti se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních v platném znění, předpisy s uvedenými normami souvisejícími a obecně právními předpisy.

DM poskytuje žákům ubytování, výchovně vzdělávací činnost navazující na výchovně vzdělávací činnost škol a zajišťuje těmto žákům školní stravování.

Působnost DM přesahuje hranice města i kraje. Služby poskytuje vlastním žákům, ale i žákům škol, které nemají vlastní ubytovací kapacity nebo jsou možnosti jejich ubytovacích zařízení nedostačující.

Celková ubytovací kapacita domova mládeže je 92 lůžek.

Domov mládeže je zařazen do 1. kategorie. Při umístování žáka se přihlíží ke vzdálenosti místa bydliště, dopravní obslužnosti, sociálním poměrům a zdravotnímu stavu žáka. Není-li plně obsazena ubytovací kapacita DM, poskytují se volné kapacity k ubytování žákům jiných škol.

V případě vyššího počtu zájemců než je kapacita, upřednostňujeme žáky naší školy. Cena je stanovena v souladu s § 5, odst. 1 - 3, vyhlášky 108/2005 Sb. Výše úplaty za ubytování se nemění, i když žák nebo student není ubytován po všechny dny v kalendářním měsíci. Pokud je žák v domově ubytován jen část kalendářního měsíce z důvodu organizace školního roku ve škole, stanoví se výše úhrady za ubytování úměrně k počtu dnů, v jiném případě (např. nemoc) se výše měsíční úhrady nemění.

Ubytování žáci jsou rozděleni do základních výchovných jednotek - výchovných skupin - podle vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb. Podmínky a rozdělení žáků do výchovných skupin na školní rok stanovuje vedoucí vychovatel DM.

DM poskytuje ubytovací a stravovací služby veřejnosti v době nepřítomnosti ubytovaných žáků v rámci doplňkové činnosti.

3.2 PROSTOROVÉ A MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ PODMÍNKY

Žáci jsou ubytováni v třílůžkových ložnicích se společným sociálním zařízením na poschodí.

Základní vybavení ložnice pro jednoho žáka: válenda s úložním prostorem, šatní dvojskříň, pracovní místo u stolu, polička, lampička. Žákům se dále poskytuje ložní

prádlo, klíče od pokojů a botníků, na poschodích jsou lednice k uložení potravin. Ve vychovatelně je mikrovlnná trouba a varná konvice, které mohou žáci využívat.

Prostorové a materiálně technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas žáků.

Na každém patře je kulturní místnost s televizí a odpočinkový koutek. Žáci mohou využívat knihovnu a studovnu. K dispozici je i učebna výpočetní techniky a herna stolního tenisu.

V budově školy je posilovna, tělocvična a pro individuální i skupinové pohybové aktivity slouží venkovní sportovní areál. Sportovní vyžití rozšiřuje i pravidelná návštěva plaveckého bazénu ve městě.

Specifikem školy a DM je polyfunkční učebna, v jejíchž prostorách probíhá celá řada mimoškolních aktivit. Žáci zde mají k dispozici knihovnu, studovnu a počítačovou část.

3.3 HYGIENICKÉ PODMÍNKY, BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ ŽÁKŮ

Povinnost DM zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví vyplývá zejména z ustanovení §29 školského zákona. V ŠVP DM je proto zakotvena povinnost vychovatelů úseku výchovy mimo vyučování prokazatelně poskytovat žákům informace k zajištění bezpečnosti, ochrany zdraví a o požární ochraně.

V DM i v polyfunkční učebně školy bude vždy přihlíženo k základním fyziologickým potřebám žáků. Při zajištění hygienických podmínek je postupováno podle vyhlášky ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na provoz zařízení a provozoven pro výchovu, vzdělávání dětí a mladistvých, která stanoví hygienické požadavky na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid.

V rámci tohoto právního předpisu poskytuje DM kromě základních podmínek pro ubytování zejména výměnu ložního prádla, úklid ložnic, sociálního zařízení a společných prostor.

Žáci jsou prokazatelně seznámeni s předpisy a opatřeními vztahujícími se k bezpečnosti a ochraně zdraví nejméně dvakrát za školní rok a vždy při činnostech, kde je zvýšené riziko poškození zdraví. Cílem výchovného a vzdělávacího pedagogického působení je žák odpovědný za své chování a způsob života v míře odpovídající a přiměřené jeho věku a schopnostem.

3.4 PROSTOROVÉ, MATERIÁLNĚ TECHNICKÉ A HYGIENICKÉ PODMÍNKY PRO PRÁCI ZAMĚSTNANCŮ

Vychovatelé mají zázemí ve vychovatelnách, kde je k dispozici pracovní stůl, počítač připojený k vnitřní síti a internetu, telefon, úložný prostor na policích a ve skříních a sedací nábytek pro návštěvy.

Hygienické zázemí pro vychovatele tvoří samostatné sociální zařízení se sprchou.

Informační systém pro pracovníky z jednotlivých pracovišť je řešen prostřednictvím telefonu a internetu.

Ostatní zaměstnanci mají svá zázemí v účelových pracovních místnostech.

3.5 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ

V DM jsou ubytováni žáci středních škol a v případě zájmu i vyšších odborných škol.

Žáci pocházejí z nejrůznějšího sociokulturního prostředí (včetně institucí ústavní a ochranné výchovy).

Výrazné rozdíly v jejich chápání života způsobuje dále jejich profesní zaměření, osobní zájmy a společenské vlivy.

3.6 CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Požadavky pro výkon činnosti pedagogických pracovníků stanoví zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů. Podle zákona má pedagogický pracovník splňovat předpoklady pro výkon funkce podle § 3 a splňovat odbornou kvalifikaci podle § 16.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje podle § 24 zmíněného zákona a vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků .

V domově mládeže pracuje 2,5 vychovatelů a 1 vedoucí vychovatel. V polyfunkční učebně pracuje s ubytovanými i neubytovanými žáky ještě 1,0 vychovatel. Dále na domově mládeže pracuje 1 pomocný vychovatel, který zajišťuje noční služby.

Personální podmínky vzdělávání zásadně ovlivňují naplňování ŠVP DM a výsledky vzdělávání žáků. Kvalitní výchovnou a vzdělávací činnost zajišťují především kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci, proto je řízení lidských zdrojů tak důležité. Vedení školy a DM klade velký důraz na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pedagogičtí pracovníci úseku výchovy mimo vyučování zabezpečují výchovu a vzdělávání a organizují pro žáky jednorázové a pravidelné výchovně vzdělávací aktivity, na které jsou vysíláni ředitelem školy nebo vedoucím vychovatelem DM.

Pracovní doba pedagogických i nepedagogických pracovníků se řídí zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Pracovní doba je evidována v měsíčním výkaze a v rozpisu služeb.

Dílčím cílem ŠVP DM v oblasti personálních podmínek je stmelení pracovního kolektivu, podpora týmové práce.

Je potřeba, aby se pracovníci úseku zaměřili na udržení dobrého jména školy a DM a zajistili tak plnou obsazenost DM. Dále na zlepšení práce v oblasti propagace na veletrhu škol, doplňováním webových stránek, rozšiřováním informačních letáků i osobní propagací školy na základních školách v kraji.

Ve výchově a vzdělávání se vychovatelé DM zaměřují na prevenci negativních jevů v chování žáků.

Organizací a realizací skupinových programů na tomto úseku práce jsou pověřeni pracovníci na všech pracovištích školy. Vychovatelé spolupracují také s externími spolupracovníky, kteří plní některé úkoly v oblasti výchovného poradenství, psychologické intervence a socioterapie.

3.7 SPOLUPRÁCE S RODIČI ŽÁKŮ, ŠKOLAMI A JINÝMI SUBJEKTY

Rodiče nezletilých žáků jsou faktickými zákazníky DM, kteří mají právo na kvalitní služby a informace a plní povinnosti vyplývající ze školského zákona a předpisů. Obdobná práva a povinnosti mají zletilí žáci.

Ve vztahu ke školám vystupuje DM jako partner podílející se na výchově a vzdělávání žáků jako autonomní subjekt, který formuluje a realizuje vlastní výchovné cíle v návaznosti na výchovně vzdělávací činnost školy. Školu informuje o podstatných otázkách vzdělávání a výchovy žáků a účinně s ní spolupracuje. Vychovatel úzce spolupracuje s třídními učiteli, učiteli odborného výcviku, výchovným poradcem, metodikem prevence sociálně patologických jevů.

Dalšími subjekty, s nimiž DM spolupracuje, jsou instituce participující na vzdělávání a výchově žáků a studentů. Jsou to Jihomoravská rada dětí a mládeže, Asociace školních sportovních klubů, Asociace středoškolských klubů, městský, krajský a národní parlament dětí a mládeže, organizace Člověk v tísni.

Dále to jsou instituce ochrany a péče o mládež poskytující psychologické, psychiatrické a lékařské služby, případně Policie ČR.

4 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program domova mládeže je definován v § 5 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů. Školní vzdělávací program domova mládeže vychází ze zásad a cílů vzdělávání stanovených v § 2 školského zákona.

Účel domova mládeže je definován v § 2 vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

4.1 ZAMĚŘENÍ A PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY NA ÚSEKU VÝCHOVY MIMO VYUČOVÁNÍ

Principy a cíle vzdělávání a výchovy (§ 2 školského zákona)

- Rovný a nediskriminační přístup ke vzdělávání a výchově.
- Zohlednění vzdělávacích a výchovných potřeb žáka daných jeho kompetencemi a osobnostními charakteristikami.
- Vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a úcta všech účastníků vzdělávání a výchovy.
- Svobodné šíření poznatků vyplývajících z výsledků soudobého poznání světa, které jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání a výchovy.
- Zdokonalování procesu vzdělávání a výchovy na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširší uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod.
- Hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených zákonem a vzdělávacími programy.
- Vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání.

Priority vzdělávání a výchovy – profilace DM

Vychovatelé budou svým působením rozvíjet osobnost žáka, poskytovat mu náměty pro samotné a žádané naplňování volného času vedením kroužků či vhodnou nabídkou společenských, kulturních a sportovních akcí. K tomu volí prostředky, formy a metody:

- relaxačně zdravotní – obnova sil, upevňování zdraví, změna druhu a charakteru trávení volného času
- činností, změna sociálního prostředí
- výchovně vzdělávací a sebevzdělávací, společenské uplatnění a aktivita

Předpoklady a prostředky pro realizaci priorit výchovně vzdělávací činnosti

Realizace průřezových témat ve vzdělávání a výchově, napomáhající rozvíjet osobnost žáka a procházející napříč oblastmi vzdělávání a výchovy s cílem dosáhnout klíčových kompetencí žáka:

- osobnostní a sociální výchova,
- výchova demokratického občana,

- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
- multikulturní výchova,
- environmentální výchova,
- mediální výchova.

Vytváření a působení přirozeného a pozitivního psychosociálního prostředí, na jehož tvorbě se podílejí všichni účastníci vzdělávání s využitím prostředků vlastních výchově a vzdělávání v době mimo vyučování jsou:

- dobrovolnost, spontánní aktivita, navození kladných pocitů, samostatnost
- seberealizace, sebepoznávání, motivace,
- zajímavost, pestrost a zájmovost, rozvoj individuálních i skupinových zájmů,
- odpočinkové a rekreační zaměření zájmové činnosti.

Žák jako ústřední postava vzdělávání a výchovy - primární podmínky podporující toto postavení:

- uplatnění jeho základních práv vyplývajících ze školského zákona (561/2004 Sb.) a z Úmluvy o právech dítěte, zejména práva na respektování osobnosti žáka a jeho zvláštností v závislosti na fyzické, psychické a mentální zralosti žáka a práva na volný čas,
- výchovné působení založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu k osobnosti, potřebám a zájmům žáka,
- vyvážené uplatňování práv a plnění povinností,
- právo volby a vlastních rozhodnutí odpovídajících míře zralosti žáka, reálným možnostem a podmínkám života v DM s podporou vychovatele,
- uplatnění kompetencí žáka v podmínkách zařízení a jeho podíl na organizaci a činnosti zařízení, zajištění vymahatelnosti práv žáka,
- specifické postavení dospělého žáka (převzetí plné odpovědnosti za své chování a jednání, převzetí práv a povinností rodičů),
- objektivní hodnocení práce a činnosti žáka vychovatelem a sebehodnocení žákem.

Cílevědomost při vytváření výchovných skupin jako podpůrného prostředku k realizaci kompetencí žáka a spokojenosti žáka s podmínkami pobytu:

- snaha o složení výchovných skupin na neformálním principu, možnost přestupu do jiné skupiny,
- stabilizace vychovatelů u výchovných skupin po dobu nejméně dvou školních roků.

4.2 KLÍČOVÉ KOMPETENCE A STRATEGIE VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Výchovné a vzdělávací strategie jsou zaměřeny na rozvíjení kompetencí žáka, formulují upřednostňované cíle, postupy, metody a formy práce.

Kompetence k učení a sebevzdělávání

Žák:

- odhadne své schopnosti, řídí vlastní učení, má svůj efektivní styl a režim učení,

- dokáže vyhledávat informace a zpracovat je i použít,
- efektivně využívá svých vědomostí a dovedností, snaží se je rozšiřovat,
- zná smysl svého učení, motivuje sebe i ostatní, chápe sebevzdělávání,
- neustupuje před neúspěchem, je psychicky odolný.

Strategie vychovatele:

- pomáhá žákovi najít cestu při přípravě na vyučování,
- podporuje žáka v oblasti vzdělávání a hledání vlastního způsobu přípravy na výuku,
- kladně žáka motivuje, zadává mu jen přiměřené úkoly, pomáhá mu zvládat eventuelní neúspěch.
- spolupracuje s rodiči a školou.

Kompetence sociální a personální

Žák:

- koriguje své chování, řeší adekvátně složitější situace, je sebekritický, jsou mu přirozené základy duševní hygieny,
- je odpovědný za své chování, je individualistou, dokáže však pracovat v týmu,
- stanovuje si cíle a priority s ohledem na své schopnosti,
- je dobrým organizátorem, umí řešit konflikty.

Strategie vychovatele:

- pomáhá žákovi najít své místo ve výchovné skupině, ve třídě i v DM,
- posiluje v něm jeho silné stránky.

Kompetence komunikativní

Žák:

- má komunikativní dovednosti, rozumí sdělením a informacím, správně je interpretuje a věcně argumentuje, vyjadřuje se jasně, srozumitelně a přiměřeně,
- efektivně a tvořivě využívá dostupných prostředků komunikace, pružně reaguje na rozvoj informačních a komunikačních technologií a využívá je,
- adekvátně vystupuje na veřejnosti, přiměřeně sebevědomě se prezentuje.

Strategie vychovatele:

- učí žáka se správně vyjadřovat, dokáže s žákem komunikovat, vést dialog,
- vede žáka k dialogu, dává mu prostor pro svobodné vyjadřování jeho názorů,
- je mu vzorem věcné argumentace.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- rozpozná a pochopí problém, provede rozbor a navrhne postupné řešení,
- snaží se správně problém diagnostikovat, pružně reaguje na jeho vyřešení i na nové situace, které se v průběhu objeví,
- dokáže argumenty srovnat, třídít, analyzovat,
- je otevřený k jiným variantám řešení problému.

Strategie vychovatele:

- učí žáka řešit problémy,
- ukazuje mu základní myšlenkové operace a postupy,
- aktivně mu pomáhá, motivuje ho,
- podporuje jeho kreativitu, varuje žáka před nesprávným řešením.

Kompetence k volnému času

Tyto kompetence podmiňují vzdělávání, rozvíjejí psychický i fyzický potenciál jedince.

Žák:

- uplatňuje zásady zdravého životního stylu, má své priority v organizaci volného času,
- odolává sociálně patologickým jevům,
- vytváří si návyky účelného naplňování volného času,
- zapojuje se do organizace volnočasových aktivit na DM,
- chápe, že psychická i fyzická aktivita vede ke kultivaci jeho osobnosti.

Strategie vychovatele:

- vede žáka ke smysluplnému využití volného času,
- učí žáka novým dovednostem, vede ho k tvořivosti, motivuje ho, vede ho ke zdravému životnímu stylu,
- upevňuje v žákovi poznání, že i volnočasové aktivity mohou být jednou součástí žákovy nabídky na trhu práce,
- zajímá se o zavádění nových prvků a přitažlivých forem výchovy,
- modernizuje obsah vlastní zájmové činnosti s žáky.

Kompetence občanské

Kompetence potřebné pro začlenění jedince do společnosti.

Žák:

- je tolerantní, vstřícný, otevřený,
- zdravě prosazuje názory své, uznává potřeby společnosti i skupiny,
- chová se zodpovědně, neohrožuje svým chováním sebe ani jiné, respektuje kulturní zvyky jiných etnik,
- rozhoduje se tak, aby svým chováním a jednáním neohrožoval sebe ani jiné,
- hájí svá práva i práva jiných, respektuje zásady trvale udržitelného rozvoje, orientuje se v politické situaci.

Strategie vychovatele:

- vytváří svým jednáním demokratickou atmosféru na DM,
- respektuje názory žáků, vede je k diskusi,
- nezneužívá přirozené autority své osoby,
- vede žáky k dodržování pravidel slušného chování, ochrany životního prostředí a hodnot vytvořených člověkem,
- rozvíjí u žáků schopnosti tvořivého myšlení a empatie,
- učí je obhajovat lidská práva a svobody.

5	VÝCHOVNÝ PROGRAM DOMOVA MLÁDEŽE A ÚSEKU VÝCHOVY MIMO VYUČOVÁNÍ
----------	---

5.1 CHARAKTERISTIKA A ÚČEL VÝCHOVNÉHO PROGRAMU

Výchovný program je rámcovým programem pro práci vychovatele a má tyto znaky:

- vymezuje jakých kompetencí má žák dosáhnout,
- stanovuje výchovné cíle pro vychovatele,
- stanovuje postupy, formy a metody,
- respektuje věkové a osobnostní zvláštnosti žáků,
- je otevřeným programem, který může vychovatel dotvářet dle svých schopností, vědomostí a dovedností, dle zralosti a potřeb žáků (individuální přístup),
- je podkladem pro plánování výchovné činnosti vychovatele a výchovné skupiny pro daný školní rok,
- je rámcovým programem pro práci vychovatelů i ostatních pedagogických pracovníků,
- vychovatel zařazený do tohoto programu má mít příslušné kompetence pedagogické i psychodiagnostické.

5.2 DRUHY A ZAMĚŘENÍ VÝCHOVNÝCH PROGRAMŮ

Výchovný program DM se člení podle délky studia žáků na:

- **program pro žáky středních odborných škol** s délkou studia 4 roky.
- **program pro žáky středních odborných učilišť** s délkou studia 3 roky.

Obsah výchovného programu – charakteristika cyklů vzdělávání.

- **Cyklus adaptace** pro žáky 1. ročníků (15 až 16 let) – v obecném rámci je tento cyklus shodný pro všechny druhy programů
Cíl: Učit se a poznávat.
- **Cyklus osobnostního rozvoje** pro žáky 2. až 3. ročníků SOŠ a 2. ročníků SOU (17 až 18 let) – tvoří hlavní osu vzdělávacího programu pro všechny kategorie žáků, v něm pokračuje proces poznávání a dochází k upevňování a praktickému uplatňování kompetencí.
Cíl: Využívat a prohlubovat.
- **Cyklus zrání** pro žáky 4. ročníků SOŠ a 3. ročníků SOU a žáky nadstavbového studia a jednoletých oborů (18 až 20 let) – je nadstavbou cyklu osobnostního rozvoje, v němž se již uplatňují získané kompetence žáka na základě poznání.
Cíl: Znat a uplatňovat.

5.3 FORMY A METODY VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovná práce v domově mládeže má své specifika a liší se od vzdělávání ve škole. Při tvorbě ŠVP domova mládeže a při jeho následné implementaci budeme zohledňovat tato specifika a budeme vycházet zejména z požadavků pedagogiky volného času, které představují výchovné a vzdělávací strategie i pro domov mládeže. Tyto výchovné a vzdělávací strategie vychází z obecných pedagogických zásad, jako je např. přiměřenost, individuální přístup a respektují i požadavky pedagogického ovlivňování volného času, zejména:

a) Požadavek dobrovolnosti:

- žák se může a nemusí zúčastnit plánovaných volnočasových aktivit (volný čas je oblast svobodné volby).

b) Požadavek pedagogického ovlivňování volného času:

- pedagog má povinnost volný čas ovlivňovat, formou nabídky a motivace. Aktivity pedagog nabízí, ale i ovlivňuje, aby např. nevznikla závislost na PC a internetu na úkor poskytovaných aktivit.

c) Požadavek vyzdvihování kladných rysů osobnosti:

- pedagog má povinnost chválit, vyzdvihovat a hodnotit žáky vzhledem k jejich možnostem, momentálnímu stavu,
- vyjadřuje-li pedagog nesouhlas, musí se vztahovat k momentální činnosti, dávat najevo za co přesně je žák pokárán.

d) Požadavek přiměřenosti:

- plánované a navozované činnosti (aktivity) musí být přiměřené věku, pohlaví a zájmu žáků.

e) Požadavek zajímavosti (atraktivita) a zájmovosti:

- pedagog musí žáky vhodně motivovat a činnost zajímavě rozvíjet, musí být průvodcem žáků po zájmových činnostech, ale nevnucuje se.

f) Požadavek citovosti a citlivosti:

- zájmové aktivity by měly přinášet pozitivní emoce a hodnocení činnosti žáků by mělo být citlivé.

g) Požadavek prostoru k seberealizaci:

- pedagog dbá na to, aby se žák v dané činnosti mohl realizovat a měl pocit úspěšnosti.

h) Požadavek aktivity:

- pedagog volí aktivity tak, aby se v nich uplatnili a byli i přiměřeně úspěšní všichni žáci.

Základním prostředkem výchovné činnosti je **zážitek (prožitek) žáků**, který obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Důležité je i **pozitivní klima, kultura** a atmosféra domova mládeže.

Formy výchovné činnosti v domově mládeže:

- plánování a příprava výchovné činnosti a aktivity,
- kolektivní působení,
- individuální působení,
- individuální pohovory,
- průběžné neformální působení vychovatele,
- pravidelné aktivity – studijní klid, zájmové útvary, pravidelné akce zájmových útvarů atd.,
- příležitostné aktivity – jednorázové akce, exkurze, výlety, turnaje, besedy, soutěže atd.,
- spontánní aktivity – využití sportovišť, informační centrum se školní knihovnou, internet atd.

Metody výchovné činnosti v domově mládeže:

- motivace a aktivizace žáků,
- rozhovor, řízený rozhovor,
- přednáška a beseda,
- diskuze, řízená diskuze, panelová diskuze,
- trénink dovednosti,
- modelová situace,
- případová studie,
- brainstorming,
- vzdělávací projekt,
- testy,
- dotazníky,
- ankety,
- monitorování sociálního klimatu a kultury školy a domova mládeže,
- monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání (úspěšnost žáků, zapojení do aktivit a projektů apod.) atd.

Hlavní výchovnou a vzdělávací strategií v domově mládeže je akceptování pedagogiky volného času. Důležitou výchovnou a vzdělávací strategií je, že vychovatelé převzou odpovědnost za úspěšné vytváření pozitivního klimatu v domově mládeže i ve svých výchovných skupinách, za prevenci rizikových projevů chování žáků a za všestrannou podporu žáků v učení.

6	PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI
----------	--

Vzdělávání a výchova žáků se zdravotním postižením či znevýhodněním se zajišťuje formou individuální nebo případně skupinové integrace. Vzdelání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje za pomoci podpůrných opatření dle vyhlášky MŠMT č. 73/2005 Sb.

Podmínky jsou upravovány vždy individuálně podle stupně a charakteru znevýhodnění žáků. Při začleňování do výchovného procesu je věnována pozornost podpoře úspěšnosti vzdělávání žáků primárně prostřednictvím diferencovaného a individualizovaného pedagogického přístupu. Těmto žákům je ze strany pedagogických pracovníků i ostatních zaměstnanců domova mládeže věnována zvláštní pozornost.

K vytváření vhodných podmínek je možno využít systém poradenských služeb školy.

7	HODNOCENÍ ŽÁKŮ
----------	-----------------------

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Výstupy hodnocení:

Ústní informace rodičům nezletilých žáků obsahuje hodnocení studijních výsledků, úroveň adaptace žáka na DM, způsob využití jeho volného času, chování v krizových situacích, formy uspokojování základních životních potřeb, individuální denní režim, příp. situaci ve stravování, zapojování do řešení věcí společných.

Poskytuje se zákonným zástupcům vždy v rámci hovorových hodin. V případě žáků s výchovnými problémy vždy, když to situace vyžaduje.

Ústní souhrnná informace pro žáky zletilé – obsah je stejný jako výše uvedené.

Cíle hodnocení:

- výchovné využití výsledků hodnocení, podpora pozitivních stránek osobnosti,
- získání diagnostických informací jako podkladů pro souhrnné hodnocení.

Zásady hodnocení:

- veřejná, předem známá kritéria hodnocení žáka,
- dialog mezi vychovatelem a žákem, prostor pro jeho sebehodnocení,
- otevřenost a objektivnost,
- spolupráce s rodiči, školou.

Kritéria hodnocení:

- míra dosažení kompetencí žáka obsažených v tomto ŠVP s přihlédnutím ke všem podmínkám a osobnostním předpokladům,
- východiskem pro hodnocení stavu vychovanosti konkrétního žáka je výchovný program, který upřesňuje kompetence pro danou kategorii žáků.

8	SPOLUPRÁCE SE SOCIÁLNÍMI PARTNERY PŘI REALIZACI ŠVP
----------	--

Spolupráce domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování se sociálními partnery a rozvíjení partnerských vztahů:

- spolupráce se Sdružením rodičů školy
- spolupráce s Asociací středoškolských klubů včetně získávání dotací na pravidelnou činnost a pro neorganizovanou mládež
- spolupráce s Asociací školních sportovních klubů
- spolupráce s Jihomoravskou radou dětí a mládeže
- spolupráce s informačním centrem pro mládež v Brně na České ulici
- spolupráce s tanečními školami
- spolupráce s kulturními institucemi

Mezi další základní patří spolupráce se školami, jejichž žáky máme na domově mládeže ubytované.

Spolupráce s dalšími subjekty se neustále rozšiřuje dle nabídky a potřeb domova mládeže.

9	PŘÍLOHY
----------	----------------

Součástí ŠVP domova mládeže a úseku výchovy mimo vyučování je platný:

- Školní řád Střední školy polytechnické, Brno, Jílová 36g,
- Vnitřní řád Domova mládeže,
- Provozní řád domova mládeže,
- Provozní řád polyfunkční učebny.

10	POUŽITÁ LITERATURA
-----------	---------------------------

Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. 12. 2006 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (2006/962/ES).

JEZBEROVÁ, Romana. *Nová koncepce klíčových kompetencí v RVP odborného vzdělávání : (verze 2006).* Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2007.

HÁJEK, Bedřich. *Kroky vytváření školního vzdělávacího programu pro domov mládeže.* Praha: NIDV, 2008.

KAŠPAROVÁ, Jana. *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU.* Praha: NÚOV, 2007.

PRÁŠILOVÁ, Michaela. *Tvorba vzdělávacího programu.* Praha: Triton, 2006. *Rámcové vzdělávací programy pro obory vzdělávání vlastní střední školy.* MŠMT, 2007.

VETEŠKA, Jaroslav – TUREČKOVÁ, Michaela. *Kompetence ve vzdělávání.* 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008.

HÁJEK, Bedřich – HOFBAUER, Břetislav – PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: Současné trendy.* 1. vyd. Praha: Portál, 2008.

POL, Milan. *Kultura školy.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. SITNÁ, Dagmar. *Metody aktivního vyučování.* Praha, Portál, 2009